

EMPERYALİZM, İŞÇİ SINIFI VE SENDİKALAR

Teori Dergisi, Aralık 2003

Yıldırım Koç

(A) EMPERYALİZM, İŞÇİ SINIFI VE SENDİKALAR

(1) Giriş

Türkiye işçi sınıfı ve sendikacılık hareketi günümüzde büyük bir saldırı altındadır. İkinci Dünya Savaşı sonrasında yaşanan Altın Çağ, kapitalizmin 1970'li yılların başlarında girdiği yeni genel bunalıma, Soğuk Savaş'ın sona ermesine, Sovyetler Birliği'nde ve etkisi altındaki ülkelerde yaşanan siyasal çöküntüye, ulusötesi sermayenin gücünün ve etkinliğinin artmasına ve diğer bazı nedenlere bağlı olarak, sona ermiştir. Ulusötesi sermaye, faaliyetlerini küresel düzeyde planlarken, artık az gelişmiş ülkelerdeki sendikaları ortadan kaldırmayı, işçi hak ve özgürlüklerini yok etmeyi hedeflemektedir. Az gelişmiş ülkelerde 19. yüzyılın vahşi kapitalizmi yeniden kurulmaktadır.

Ulusötesi sermaye ve emperyalist ülkeler, çağımızda az gelişmiş ülkelerde güçlü ulus devlet de istememektedir. Özellikle, Türkiye gibi son derece önemli bir jeopolitik konumda olan ülkeler, emperyalist ülkelerin taşeronluğu kabullenerek bağımsızlıktan, ulusal egemenlikten ve demokrasiden vazgeçmezse, emperyalist saldırının hedefi olmaktadır. Emperyalizme karşı ilk başarılı bağımsızlık savaşıyla kurulan Türkiye Cumhuriyeti, özellikle 1991 yılından beri, varlığına yönelik büyük bir tehdit altındadır.

Tarihimizde ilk kez, nüfusumuz içinde ve toplumsal yaşamımızda önemli bir yer kazanmış olan işçi sınıfımıza kastedenler ile Türkiye'ye kastedenler bir ve aynıdır. Emperyalizm, Türkiye Cumhuriyeti'ni parçalayarak sömürgeleştirmek; bağımsızlığımızı, ulusal egemenliği ve demokrasiyi yok etmek; halkımızı köleleştirmek, işçi sınıfımızı acımasız vahşi bir kapitalizmin sömürsüne maruz bırakmak istemektedir.

Buna karşı nasıl direneceğiz?

(2) Sendikalarımız İstiklal Savaşı'nda Büyük Hata Yaptı.

İstiklal Savaşı yıllarında Türkiye'de işçi sayısı azdı; işçilerin büyük bölümü İstanbul'da toplanmıştı. 1919-1922 döneminde İstanbul'daki işgal kuvvetleri, İstiklal Savaşı'na destek vermemek koşuluyla, sendikaların faaliyetlerine ses çıkarmadılar ve hatta sendikaları desteklediler. İstanbul'daki sendikalar 1921 ve 1922 yıllarında 1 Mayıs'ı kutladı; ancak bu kutlamalar sırasında sendikal hak ve özgürlüklerin temeli olan bağımsızlıktan ve ulusal egemenlikten söz edilmedi; emperyalist işgale karşı çıkılmadı. 1920 yılında Fransızlara ait Tramvay Şirketi'nde çalışan işçiler greve gitti. Grevin yönetimini üstlenen Türkiye Sosyalist Fırkası'nın başkanı Hüseyin Hilmi (İştirakçi Hilmi) İstiklal Savaşı'na karşıydı ve grev sırasında İngiliz İşgal Kuvvetleri Komutanı Harington'dan önemli miktarda para yardımı aldı¹. İstanbul sendikaları, İstiklal Savaşı sırasında, büyük bir hata işledi; İstiklal Savaşı'na karşı duyarsız kaldı. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra birçok sömürgeci sendikalar bağımsızlık mücadelesine etkili bir biçimde katılırken, Türk İstiklal Savaşı'nda İstanbul sendikaları, ücret mücadelesi yaptı; ancak her şeyin temeli olan bağımsızlık ve ulusal egemenlik konusunun önemini anlayamadı. İşgalci güçler ise, emperyalist politikaların sağladığı büyük deneyimden yararlanarak, dünyaları ücretle sınırlı olan sendikalarla iyi geçinmeye büyük özen gösterdi.

¹ Bkz.Koç, Yıldırım, "İstiklal Harbinde İstanbul Sendikaları Görevini Yaptı mı?" **TÜRK-İŞ Dergisi**, No.350, Nisan-Mayıs 2002, s.58-61.

Türkiye’de günümüzde ücretlilerin (işçi ve memur) sayısı işgücümüzün yarısından fazladır. Bu sayı ve oran, her geçen gün daha da artmaktadır. Günümüzde işçi ve kamu görevlisi (memur ve sözleşmeli personel) sendikalarının toplumsal yaşamdaki önemi, İstiklal Savaşı dönemindekiyle karşılaştırılmayacak kadar büyüktür. Bu koşullarda, Türkiye’ye yönelik emperyalist saldırıda, sendikaları bağımsızlık ve ulusal egemenlik mücadelesinden koparmak ve hatta demokrasi ve insan hakları görünümü altında Sevr savunucuları cephesine çekmek, emperyalist güçlerin önemli hedeflerinden biridir.

İşçi haklarının ve sendikal hak ve özgürlüklerin temeli, demokrasidir. Demokrasinin önkoşulu ise bağımsızlık ve ulusal egemenliktir. Sömürgelerde demokrasiden söz edilemez. Bağımsızlığın ve ulusal egemenliğin ortadan kaldırıldığı koşullarda, demokrasi de ortadan kalkar.

(3) İşçi Sınıfımızın Sorunlarının Ana Sorumlusu Emperyalizmdir

Türkiye işçi sınıfı ve sendikacılık hareketinin varlığını sürdürebilmesinin, gücünü ve etkisini artırabilmesinin yolu, Türkiye’ye, halkımıza ve işçi sınıfımıza kasteden ortak düşman karşısında anti-emperyalist ve ulusalcı bir cephe oluşturmaktan geçmektedir. Bu geniş birliktelik sağlanamazsa ve işçi sınıfımız bu birliktelik içinde yer almazsa, Türkiye de, halkımız da, işçi sınıfımız ve sendikalarımız da varlığını sürdüremez.

Türkiye işçi sınıfı ve sendikacılık hareketine yönelik en büyük tehdit, emperyalizmden gelmektedir.

Türkiye işçi sınıfının “işçi” statüsünde istihdam edilen kesimlerinin en önemli sorunları, işsizlik, kaçak işçilik, özelleştirme, sendikasızlaştırma, istek-dışı emeklilik, işten çıkarmalar, esneklik, anti-demokratik mevzuat ve uygulamalar, kötü ve tehlikeli çalışma koşulları, sosyal güvenlik alanındaki yetersizlikler, sosyal devletin görevlerini yerine getirmemesinden kaynaklanan sıkıntılardır. Bu sorunların büyük bir bölümü, ABD ve Avrupa Birliği emperyalizminin doğrudan ve/veya IMF, Dünya Bankası ve Dünya Ticaret Örgütü aracılığıyla dayattığı politikaların amacıdır ve/veya sonucudur. İç pazar için üretim yapan yerli küçük ve orta ölçekli sermayedarların büyük bir bölümü, serbestleştirilen dış ticaret ilişkileri içinde ülkemizi istila eden ithal ürünlerle rekabette varlıklarını sürdürebilmek için sendika-düşmanı bir çizgi izlemektedir. Dış pazar için üretim yapan yerli küçük ve orta ölçekli sermayedarların büyük bir bölümü ise, güçlü yerli ve yabancı tekeller karşısında çok düşük kar marjlarıyla çalışmakta ve yoğun bir sömürü uygulayarak ayakta kalabilmektedir. Bu yoğun sömürde el konulan artık-değerin önemli bölümü, düşük fiyatlar aracılığıyla, yerli ve yabancı tekellere aktarılmaktadır. Bu işletmelerdeki katı sendika-düşmanı çizginin sorumlusu da büyük ölçüde emperyalizmdir.

Türkiye işçi sınıfının “memur” ve “sözleşmeli personel” statüsünde istihdam edilen kesimlerinin en önemli sorunları, anti-demokratik mevzuat ve uygulamalar, düşük aylıklar, yetersiz sosyal güvenlik, sosyal devletin parçalanmasının yol açtığı sıkıntılar ve emperyalist güçlerin dayattığı kamu yönetimi reformu, personel reformu ve benzeri düzenlemelerdir. Bu sorunların arkasındaki sorumlu da emperyalistlerdir; ABD ve AB emperyalizmidir ve onların aracı olan IMF ve Dünya Bankası’dır.

Türkiye işçi sınıfının iş bulamamış “işsiz” kesimleri, ABD ve Avrupa Birliği emperyalizminin doğrudan ve/veya IMF ve Dünya Bankası aracılığıyla uygulattığı politikalar nedeniyle büyük sıkıntı içindedir. İşsizliğin artmasının nedeni, bu politikalardır.

Türkiye işçi sınıfının “emekli” edilmiş kesimleri, ABD ve Avrupa Birliği emperyalizminin doğrudan ve/veya IMF ve Dünya Bankası aracılığıyla uygulattığı sosyal güvenlik politikaları nedeniyle sıkıntı yaşamaktadır.

Çeşitli kesimleriyle ve bir bütün olarak Türkiye işçi sınıfının karşısındaki temel güç, ABD ve Avrupa Birliği emperyalizmidir. Türkiye Cumhuriyeti'nin varlığına yönelik tehditler de ABD'den ve Avrupa Birliği'nden gelmektedir. IMF, Dünya Bankası ve Dünya Ticaret Örgütü ise bağımsız güçler değildir; emperyalist devletlerin ve ulusötesi sermayenin araçlarıdır.

Emperyalizm, bu genel saldırısının yanı sıra, Türkiye'de çıkarılan ve derinleştirilen krizler sayesinde, sanayi kuruluşlarımızı, turizm tesislerimizi, hizmetler sektöründeki birçok işletmeyi ve hatta tarımımızı ve hayvancılığımızı da kontrolü altına almıştır ve almaktadır. Özel sektör işletmeleri, yabancı sermayenin denetimine ve mülkiyetine girmektedir. Özelleştirmelerle, Cumhuriyet döneminde millileştirilen ve devletleştirilen işletmeler yeniden emperyalistlerin eline verilmektedir². **Uygulanan politikalarla, halkımız işçileşmektedir, sermayedarlarımız yabancılaşmaktadır.** Ülkemizin en önemli işletmelerinde emek-sermaye ilişkisi, emek – emperyalizm ilişkisiyle aynılaşmaktadır.

Günümüzde işçi sınıfımızın hak ve özgürlük mücadelesi ancak anti-emperyalist bir temelde yürütülebilir. Bu anti-emperyalist mücadelede elimizdeki en önemli araçlardan biri, demokratik ve laik sosyal hukuk devleti olması gereken güçlü ulus-devlettir, Türkiye Cumhuriyeti'dir. İşçi hakları ve sendikal hak ve özgürlükler, ancak bağımsız ve ulusal egemenliği olduğu bir ülkede var olabilir ve gelişebilir. Günümüzde emperyalizmin alternatifi demokratik bir dünya devleti değildir. Emperyalist baskının, tahakkümün ve boyunduruğun bugünkü alternatifi, demokratik ulus-devlettir. Anti-emperyalizm günümüzde ulusalcıdır.

İşçi sınıfının mücadelesinde işin ve ekmeğin savunulması ve vatanın savunulması bir bütün oluşturmaktadır. Vatanını savunmayan işini de, ekmeğini de kaybeder. İşini ve ekmeğini savunmak için vatani da savunmak şarttır.

(4) Anti-Emperyalist Mücadelede Müttefiklerimiz

Bu mücadelede müttefikimiz kimdir?

Anti-emperyalist ve ulusalcı olan diğer güçler.

Emperyalizmin günümüzdeki politikaları, Türkiye'de köylülüğün hızlı ve acımasız bir biçimde tasfiye edilmesini öngörmektedir. Topraksız ve az topraklı köylülüğün yanı sıra, küçük üreticiler ve hatta orta büyüklükteki tarım işletmelerinin sahipleri de, somut çıkarları gereği, anti-emperyalisttir.

Küçük esnaf ve sanatkar, yerli ve yabancı tekeller tarafından hızla tasfiye edilmektedir.

Küçük ve orta ölçekli sanayiciler ve diğer işverenlerin de yerli ve yabancı tekellerle ilişkileri artmaktadır.

Sömürge boyunduruğunu, köleliği, ikinci sınıf insan muamelesi görmeyi reddeden; bağımsızlıktan, ulusal egemenlikten, demokrasiden ve insan haklarından yana her onurlu insan, kesim ve örgüt de günümüzde anti-emperyalisttir, ulusalcıdır, vatanseverdir, yurtseverdir, milliyetçidir. Bu insanlar, kesimler ve örgütler de, işçi sınıfının doğal müttefikidir.

Burada sorulması gereken diğer soru, diğer ülkelerin işçi sınıflarının konumudur.

² Yıldırım Koç, **Atatürk'ün Millileştirmeleri ve Devletleştirmeleri, Günümüzün Özelleştirmeleri**, TÜRK-İŞ Yay., No.55, Ankara, 2000, 64 sayfa. Aynı yazı **Mülkiye ve Teori** Dergileri'nde de yayımlanmıştır. **Mülkiye Dergisi**, Cilt xxv, Sayı 229, Temmuz-Ağustos 2001, s.279-312; **Teori Dergisi**, Mart 2001, s.36-64.

Emperyalizmin sömürü ve baskısı altındaki az gelişmiş ülkelerde işçi sınıfı ve sendikacılık hareketleri henüz çok güçlü değildir. Ayrıca, bu ülkelerin işçi sınıfları arasındaki dil, kültür, gelenek ve bilinç farklılıkları, emperyalizme karşı güçlü ve etkili ortak bir cephenin kurulmasını bugün için olanaksız kılmaktadır.

Günümüzdeki kritik soru, emperyalist ülkelerin işçi sınıfı hareketinin bu konudaki tavrıdır. Ülkemizde bazı kesimler, emperyalist ülkelerin işçi sınıfı ve sendikacılık hareketlerinin sermayeye karşı mücadelesinin yükseldiği ve Türkiye işçi sınıfı ve sendikacılık hareketinin ana müttefikinin bu kesimler olduğu görüşündedir.

Bu iddia karşısında akla iki soru gelmektedir:

- (1) Emperyalist ülkelerin işçi sınıflarının ve sendikacılık hareketlerinin sermayeye karşı "küresel direniş" gibi bir niyet ve çabaları var mıdır (tek tek kişilerin veya küçük siyasal grupların değil; emperyalist ülkelerde işgücünün ve nüfusun yaklaşık yüzde 90'ını oluşturan işçi sınıflarının ve onların sendikalarının)?
- (2) Böyle bir ittifak çerçevesinde dayanışma gerçekleştirilecekse, emperyalist ülke işçi sınıfı ve sendikacılık hareketlerinin Türkiye'den Kıbrıs, Ege, Güneydoğu sorunu, azınlıklar, Ermeni iddiaları konularında talepleri var mıdır? Bu talepler haklı mıdır, yoksa emperyalist ülkelerin devlet politikalarının ifadesi midir? Emperyalist ülke işçi sınıfı ve sendikacılık hareketleriyle ittifak umuduyla bu konulardaki yanlış talepler kabul edilirse, Türkiye işçi sınıfı ve sendikacılık hareketinin ülke içinde oluşturmaya çalıştığı anti-emperyalist ve ulusalcı cephe bundan zarar görür mü?

Birinci sorunun yanıtı, olumsuzdur. Aşağıda da belirtileceği gibi, emperyalist ülke işçi sınıfı ve sendikacılık hareketleri, emperyalizmden yarar sağlamaktadır. "Küresel direniş" olarak gündeme gelen çabalar, bu ülkelerde nüfusun ve işgücünün yüzde 90'ını oluşturan işçi sınıfı, sendikalar ve siyasal partiler tarafından desteklenmemektedir. Emperyalist ülkelerin işçi sınıfları, demokratik ortamda verdikleri oylarla emperyalist politikalara sahip çıkmaktadır. Emperyalist ülkelerin işçi sınıflarını doğrudan bir ölçüde temsil eden sendikaların çok büyük bir bölümü de sermayeye karşı "küresel direniş" içinde değildir. "Küresel direniş" tek tek kişilerin ve bazı küçük siyasal grupların çabasının ötesine gidememiştir. Ayrıca, bu kesimlerin programlarının niteliği de tartışmalıdır.

Emperyalist ülke sendikalarının, işbirliği ve dayanışma için Türkiye'den bazı talepleri vardır. Bu taleplerin karşılanması, Türkiye'nin ve Türkiye işçi sınıfının çıkarlarına büyük zarar verecektir. Özellikle Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'nun Kıbrıs, Güneydoğu sorunu ve azınlıklar konularındaki talepleri, Avrupa Birliği emperyalizminin talepleridir. Avrupa Birliği işçileri, işverenlerine ve hükümetlerine "sosyal ortak" demektirler. "Sosyal ortaklık," emperyalist ülkelerde işçi sınıfı, sermayedar sınıf ve emperyalist devlet arasındaki çıkar bütünlüğünü yansıtan doğru bir ifadedir. ABD sendikaları da Kürtlere özel bir ilgi göstermiştir ve göstermektedir.

ABD ve Avrupa Birliği sendikalarının taleplerine destek vermek, Türkiye'deki anti-emperyalist ulusalcı ittifakı parçalayacaktır. Gerçekte destek vermeye niyeti olmayan emperyalist ülke sendikalarının bu destek için ödenmesini istedikleri bedel ise, asıl ittifakı (anti-emperyalist ulusalcı ittifakı) dinamitleyecek kadar önemlidir.

(5) Emperyalist Ülkelerin İşçi Sınıfları Emperyalist Sömürden Pay Almaktadır.

Emperyalist ülkelerin işgücünün yaklaşık yüzde 90'ını oluşturan işçi sınıflarının kısa vadeli somut çıkarları, emperyalist sömürünün sürmesinden yanadır. Emperyalist ülkelerin işçi sınıfları emperyalizmden çeşitli biçimlerde yararlanmaktadır.

Kapitalizm, 1870'li yıllardan itibaren emperyalizm aşamasına geçerken sömürsünü çeşitlendirdi. Doğrudan istihdam edilen işçiden el konulan artık-değere ek olarak, sömürge ve yarı-sömürge ülkelerin ve halklarının sömürülmesi gündeme geldi. Kapitalizm, bu koşullarda, kendi ülkesindeki artık-değer sömürsünde daha hoşgörülü ve demokrat bir tavır takınabilmeye başladı. Buna karşılık, kendi ülkesindeki işçilerden talebi de, dünya çapındaki emperyalist sömürüyü kabullenmeleri ve desteklemeleriydi.

Bu koşullarda, işçi sınıfı hareketi anti-kapitalist bir çizgiyi savunmuyorsa, kısa ve orta vadeli sınıf çıkarları onu kendi ülkesinin hakim sınıflarıyla sömürgeler konusunda ortak bir program etrafında buluşturdu. Sömürge sisteminin devamı, sömürgeci ülkedeki işçi sınıfını rahatlatı; sömürge sisteminin çöküşü, sömürgeci ülkedeki işçi sınıfını sıkıntıya sokacak, onu kendi ülkesinin sermayedarlarıyla çatışmaya zorlayacaktı. Sendikaların anti-kapitalist bir söylem ve program benimsemeleri durumunda bile, emperyalist sömürüye açıkça karşı çıkmadıkları durumlarda, kendilerine belirli sınırlar içinde tahammül edilebiliyordu.

Eric Hobsbawm, 1954 yılında yazılan bir makalesinde, Engels'in 7 Ekim 1858 tarihinde Marx'a yazdığı bir mektuptan da alıntı yaparak, aşağıdaki değerlendirmeyi yapıyordu ³:

“Engels'in ‘İngiliz proletaryası giderek daha fazla burjuva oluyor; öyle ki, tüm ulusların en burjuvası olan bu ulus, gözüktüğü kadarıyla, nihai olarak, bir burjuvaziye ek olarak bir burjuva aristokrasiye ve bir burjuva proletaryaya sahip olmayı amaçlıyor. Tüm dünyayı sömüren bir ulus için tabii ki bu belirli bir ölçüde geçerli nedenlere dayanmaktadır’ biçimindeki değerlendirmesinin sonuçları ciddi biçimde ele alınmalıdır. Emperyalizm, tekelci kapitalizm ve devlet kapitalizmi koşullarında, işçilerin tümü veya çoğunluğu, kendi ülkelerinin emperyalist konumundan ne ölçüde belirli bir yarar sağlamaktadır? ... Ondokuzuncu yüzyılda bu sorun hemen hemen hiç ortaya çıkmamaktadır, çünkü elde edilen süper karlardan işçilere atılan bazı kırıntılar kesinlikle işçi aristokrasisine gidiyordu ve diğer birçoklarına gitmiyordu. İngiliz kapitalizminin çağdaş aşamasında artık bu böyle olmayabilir.”
(s.302)

Engels, 12 Eylül 1882 tarihinde Kautsky'ye yazdığı mektupta da şunları belirtiyordu:

“Bana, İngiliz işçilerinin sömürge politikası konusunda ne düşündüklerini soruyorsun. Genel olarak politika konusunda düşündüklerinin tam olarak aynısını. Burada işçilerin bir partisi yok; yalnızca Muhafazakarlar ve Liberal-Radikaller var; ve işçiler de, İngiltere'nin dünya piyasasındaki tekelinin ve sömürgelerin sağladığı ziyafetten keyifle pay alıyorlar.”

E.Hobsbawm bir başka yazısında da şunları söylemektedir ⁴:

Emperyalizm öncesi dönemde “İngiliz kapitalizminin dünya tekelinden, bazı pratik nedenlerle, yararlanmamış İngiliz işçi kitleleri vardı. Emperyalist dönem içinde ilerledikçe, İngiltere'nin durumundan şu yada bu biçimde bazı avantajlar sağlamayan işçi gruplarının belirlenmesi giderek daha zor hale gelmektedir.”

1880'lere kadar İngiltere'de sendikalar, işçi aristokrasisinin örgütleriydi ve İngiliz sermayedar sınıfının, dünyayı sömürmekten elde ettiği gelirin “sofra kırıntıları” yalnızca bu işçi aristokrasisine gidiyordu; kırıntılar ancak onlara yetiyordu. Emperyalizm döneminde yağma ve sömürü arttı, İngiliz işçi sınıfına atılan “sofra kırıntıları” artık yalnızca işçi aristokrasisine değil, sınıfın daha geniş kesimlerine de yetmeye başladı. İngiliz sendikaları da işçi aristokrasisi sendikaları olmaktan çıktılar; 1890'lardan itibaren “Yeni Sendikacılık” adı verilen akımla birlikte, daha geniş kesimleri bünyelerinde barındırmaya başladılar. Gelişmiş kapitalist ülkelerin işçi sınıflarının (neredeyse) tümü, emperyalist döneme geçişle birlikte bu emperyalist sömürden pay alır duruma geldi. “Sosyal refah devleti” adı verilen uygulamaların finansmanının önemli bir bölümü, bu sömürü aracılığıyla sağlandı.

³ Hobsbawm, E.J., “The Labour Aristocracy in Nineteenth-Century Britain,” **Labouring Men**, 1964, s.302.

⁴ Hobsbawm, E.J., “Trends in the British Labour Movement”, **Labouring Men**, s.323-4.

(6) Emperyalist Ülkelerin İşçi Sınıfları Emperyalist Sömürüyü Desteklemektedir.

Emperyalist ülkelerin sendikal merkezleri, bu nedenlerle, geçmişte sömürgeciliği, bugün ise emperyalist sömürünün günümüzdeki biçimlerini desteklemektedir ve IMF'ye, Dünya Bankası'na ve Dünya Ticaret Örgütü'ne cepheden karşı çıkmamaktadır; emperyalizmin günümüzdeki en önemli saldırı araçları olan bu kuruluşların politikalarının değiştirilmesi için kendi hükümetlerine baskı yapmamaktadır.

Tüm bu nedenlere bağlı olarak, emperyalist ülkelerin seçmenlerinin yaklaşık yüzde 90'ını oluşturan işçi sınıfları, bilinçli bir tercih yaparak, emperyalist politikalar benimseyen ve uygulayan hükümetleri işbaşına getirmektedir. Bu ülkelerde parlamenter demokrasi işlemektedir. İşçi sınıfları da aldatılmış, geri zekalı veya salak değildir. Halkın iradesinin ifadesi olarak işbaşına gelen muhafazakar, sosyal demokrat veya sosyalist hükümetler, emperyalist sömürüyü sürdürerek kendi sermayedarlarına ve uluslarına yarar sağlamaya çalışmaktadır.

Emeğin temsilcisi olduğunu ileri süren ve gerçekten Avrupa'da işçi sınıfının temsilcisi olan Avrupa sosyal demokrat ve sosyalist partileri de, geçmişte sömürgeciliğe karşı çıkmadılar, günümüzde de emperyalist sömürüye karşı çıkmamaktadırlar.

19. yüzyılın sonlarına doğru Alman sosyal demokrasisi Marksist bir çizgi izliyordu. Alman Marksistlerinin Alman sömürgeleriyle en ufak bir ilgisi bile yoktu. Sömürgeleri, kamu maliyesi üzerinde bir yük olarak görüyorlardı. Sömürgelerin bağımsızlık kazanması gibi bir anlayışları da bulunmuyordu. Ancak emperyalist döneme geçişle birlikte, Alman sosyal demokrasisi Berstein revizyonizminin etkisi altına girdi ve sömürge sistemini savunmaya başladı. İngiltere'de de benzer bir gelişme oldu. 1883 yılında kurulan Fabian Derneği demokratik sosyalist bir çizgi savunuyordu; ancak sömürgeciydi. İngiliz İmparatorluğu'nun sömürgelere uygarlık götürceğini savunuyordu.

Emperyalist ülkelerin sosyalistleri bile sömürgeciydi. 1928 yılı Ağustos ayında toplanan Emek ve Sosyalist Enternasyonal Kongresi'nde sömürgeler konusunda yapılan tartışmalardan sonra kabul edilen talepler arasında sömürgelerin bağımsızlığı yoktu ⁵.

Emek ve Sosyalist Enternasyonal Kongresi'ne sunulan raporda, sömürge politikasının kapitalist sistemin dünyaya yayılmasının bir aracı olduğu ve bu bölgelerin doğal kaynaklarının ve yerlilerin emeğinin sömürülmesinden elde edilen karların büyük ölçüde sömürgeci ülkelere aktarıldığı belirtiliyordu. Ancak şöyle deniliyordu: "Diğer taraftan, bu bölgelerde üretimin ve modern ulaştırmanın gelişmesi, yerli halkların sosyal ve kültürel eğitimlerinin modern çizgide olmasını zorlamış ve onların Avrupa'nın demokratik düşüncelerine ulaşmalarına ve bunların önemini kavramalarına olanak tanımıştır."

Kongrede alınan kararlar arasında, "doğal kaynakları sömüren yabancı kapitalistlerin ve plantasyon sahiplerinin karlarının önemli bir bölümünü yerlilerin refahı ve eğitimi amacı için katkıda bulunmaya zorlanmaları" gerektiği de belirtiliyordu.

Ancak, sömürgelerin bağımsızlığı konusunda hiçbir talep yoktu. Sömürge sistemi sürdürülmeliydi; ancak bu sömürge sistemi daha insancıl, daha hoşgörülü, daha yumuşak olmalıydı. Emek ve Sosyalist Enternasyonal Kongresi'ndeki taleplerin özü budur.

Bugün ABD'nin, Avrupa Birliği'nin ve Japonya'nın muhafazakar partileri de, sosyal demokrat veya sosyalist partileri de, emperyalist sömürü sistemini, IMF'yi, Dünya Bankası'nı ve Dünya Ticaret Örgütü'nü kabul etmektedir. Emperyalistlerin bu araçlarının az gelişmiş ülke halkları

⁵ Lord Olivier, **White Capital and Coloured Labour**, Londra, 1929.

için daha makul politikalar formüle etmesini yeterli bulanların tavırları, 1928 yılındaki sosyalistlerin tavırlarından farklı değildir.

(7) Emperyalist Ülkelerde İşçi Haklarının Alınmasında Emperyalist Sömürünün Payı Vardır.

Emperyalist ülkelerde işçi haklarının, sendikal hak ve özgürlüklerin ve hatta seçmenlik dahil demokratik hakların bazılarının elde edilmesinde, emperyalist döneme geçişin önemli payı olmuştur. Bu haklar, “karşılığında büyük bedeller ödenerek büyük mücadelelerle, gerektiğinde kan dökülerek ve şehitler verilerek” alınmamıştır. Emperyalist döneme geçişin sağladığı daha geniş sömürü olanakları, emperyalistlerin kendi ülkelerindeki işçi sınıfı hareketini “evcilleştirme” girişimlerini yoğunlaştırmıştır. Eric Hobsbawm’un da belirttiği gibi, gelişmiş kapitalist ülkelerin önemli bir bölümünde sendikalaşma hakkının tanınması bile emperyalist döneme geçişle birlikte dir. E. Hobsbawm gelişmiş kapitalist ülkelerde sendikaların meşrulaşmasının zamanlamasını şöyle anlatmaktadır⁶:

“Avrupa ülkelerinin çoğunda, işçi hareketine hoşgörölü davranma ve ona karşı hareket etmek yerine onunla birlikte hareket etme kararı, ondokuzuncu yüzyılın sona ermesinden önce verilmedi. Fransa’da bu durum, Komün sonrası isterinin sona ermesinin ardından 1880’lerde; Almanya’da Bismarck’tan sonra sosyalizm karşıtı yasaların kaldırılmasıyla; İtalya’da Crispi baskısının başarısızlıkla sonuçlanmasından sonra gerçekleşti. Ancak İngiltere’de, sendikacılığın resmen kabulü ve seçmenliğin kitleleşmesi 1860’ların ortalarında oldu... Bu andan sonra, İngiltere’de işçi hareketini baskı altına almak için hiçbir sistematik çaba gösterilmemiştir; bunun istisnası, hiçbir zaman en muhafazakar hükümetlerce bile tümüyle desteklenmemiş bazı özel iş çevrelerinin çabalarıdır. Tam tersine, hükümetin ve giderek artan bir biçimde önemli endüstrilerin temel duruşu, büyük hayvan avcılığı yerine arslan terbiyeciliği olmuştur.”

(8) Emperyalist Ülkelerde İşçiler, İşverenler ve Hükümetler “Sosyal Ortak”tır.

Emperyalist ülkelerin sendikaları, devletlerinin ve hükümetlerinin emperyalist politikalarını benimserken ve desteklerken, temsilcisi oldukları işçi sınıflarına ihanet etmemektedir. İzledikleri politika, işçi sınıflarının tavrının ifadesi ve yansımasıdır. Bu anlayış, Avrupa Birliği işçi sınıfı ve sendikacılık hareketinin, kendi emperyalist işverenlerini ve hükümetlerini, “sosyal ortak” olarak nitelemesinde açıkça ifade edilmektedir. Avrupa Birliği sendikaları, emperyalist işverenlerini ve hükümetlerini “sosyal ortak” olarak görmektedir ve ilan etmektedir; çünkü bu emperyalist sömürden pay aldıklarının bilincindedirler ve bu politikaları bilinçli bir biçimde desteklemektedirler.

Sermayenin ulusötesi niteliğın güçlenmesi emperyalist ülkelerin işçi sınıflarını daha enternasyonalist yapmamaktadır; tam tersine, işçi sınıflarının emperyalist devletle ilişkileri daha da yakınlaşmaktadır. Sermaye ulusötesi bir nitelik kazandıkça ve üretimi, kendi karlarını azamileştirecek biçimde, dünya ölçeğinde planladıkça, fabrikalarını düşük işgücü maliyetli ülkelere kaydırmaktadır. Bu uygulama şirketlerin karını daha da artırırken, emperyalist ülkelerde işsizlik artmakta, vergi gelirleri azalmaktadır. Bu nedenle, emperyalist ülkelerin devletleri ile işçi sınıfları, ulusötesi sermayeyi ülkede yatırım yapmaya ikna etmede çeşitli biçimlerde daha yakın bir işbirliği yapmaktadır. Çokuluslu şirketlere karşı çeşitli ülkelerin işçilerinin ortak eylemleri ise yok denecek kadar azdır (Avrupa Birliği ülkeleri işçileri arasındaki dayanışma enternasyonalist dayanışma değildir; aynı ülkenin farklı bölgelerindeki işçilerin dayanışması gibidir).

Bu açılardan bakıldığında, emperyalizm olduğu sürece, “emeğın Avrupası, ABD’si, Japonya’sı” ile “sermayenin Avrupa’sı, ABD’si, Japonya’sı” arasında önemli bir fark yoktur. İngiltere’de İşçi Partisi iktidardadır; iktidara işçilerin oylarıyla gelmiştir. İngiltere,

⁶ Hobsbawm, E.J., “Trends in the British Labour Movement,” **Labouring Men**, Londra, 1964, s.336.

“emeğin İngilteresi”dir. Ancak, emperyalizm olduğu sürece, “emeğin İngilteresi” ile “sermayenin İngilteresi”nin emperyalist dış politikaları konusunda bir farklılık söz konusu değildir.

Zaten, dünyada sömürgecilik sisteminin sona erdirilmesinde emperyalist ülkelerin işçi sınıflarının ve sendikalarının önemli bir katkısı olmamıştır. ABD sendikaları 1950’li yıllarda eski sömürgelerin tasfiyesini desteklediğinde amaçları, sömürgelerin gerçek anlamda bağımsızlaşması ve özgürleşmesi değil, komünistlerin sömürgelerdeki çalışmalarının etkisiz kılınması ve eski sömürge sisteminin tasfiye edilmesi yoluyla ABD emperyalizminin sömürü olanaklarının genişletilmesiydi. Sömürgeci Avrupa ülkelerinin sendikaları ise, sömürge sisteminin tasfiyesi için hiçbir önemli çaba göstermemişlerdir.

Kendi ülkelerinin emperyalist işverenleriyle ve hükümetleriyle “sosyal ortak” olan ve bunu açıkça ifade eden Avrupa Birliği ülkeleri sendikaları, bu ortaklığın doğal bir sonucu olarak, kendi devletlerinden para da almaktadır. Bu para, bazen örgütün kendi gereksinimleri için harcanmakta, bazen de az gelişmiş ülkelerdeki sendikal gelişmeleri denetim altına sokmak ve denetim altında tutmak amacıyla kullanılmaktadır. TÜRK-İŞ geçmişte Amerikan emperyalistlerinden para almıştır. DİSK, Avrupa emperyalistlerinden para almıştır. DİSK, HAK-İŞ ve KESK, Avrupa Birliği emperyalistlerinin parasını, Avrupa Sendikalar Konfederasyonu aracılığıyla kullanmaktadır.

(9) Emperyalist Ülke Sendikaları “Sosyal Ortak”ları Devletlerden Para Almaktadır.

ABD, Avrupa ülkeleri ve Japonya sendikaları, az gelişmiş ülkelerdeki sendikalara “yardım” olarak kullandıkları paranın önemli bir bölümünü kendi devletlerinden almaktadır. Avrupa Sendikalar Konfederasyonu (ETUC) ise, kendi faaliyetleri için de emperyalist bir yapının, oluşmakta olan Avrupa Birleşik Devletleri’nin parasal kaynaklarına bağımlı durumdadır.

Türkiye’den TÜRK-İŞ, DİSK, HAK-İŞ ve KESK’in üyesi bulunduğu Avrupa Sendikalar Konfederasyonu (ETUC) 1973 yılında kuruldu. ETUC’un kuruluşu, Avrupa sermayesinin ABD emperyalizminin hegemonyasından kurtularak, alternatif bir güç odası (Avrupa emperyalizmi) oluşturma çabasına paralel olarak gelişti. ICFTU tarafından üç yıl önce yayımlanan kapsamlı bir uluslararası sendikacılık hareketi tarihi kitabında, ETUC’un kuruluşu konusunda şu değerlendirme yer almaktadır ⁷:

“ ‘Bölgeselcilik’ kafasını kaldırmıştı: Avrupalılar, ICFTU’nun yolundan ayrılarak, yeni bir yola giriyorlardı... Avrupa üyelerinin çoğunun ayrı bir örgüt kurma arzuları, sendika enternasyonalizmine bir hakaret ve bir dünya örgütü olarak ICFTU’nun devamlılığına bir tehdit olarak görülmüştü.”

19. yüzyılın sonlarından itibaren kendi çıkarlarını kendi devletlerinin emperyalist politikalarının başarısına bağlamış ve bu işbirliğinden büyük yarar sağlamış olan İngiliz, Fransız, Alman, İtalyan işçi sınıfları, dönemin koşullarında yalnızca kendi devletlerinin emperyalist mücadelede ve paylaşımda yetersizliğini gördükçe, Avrupa emperyalizmini savunmaya başladılar. Alman işçi sınıfı ve sendikacılık hareketi bu bilince 1949 yılında erişti. İki Dünya Savaşı’nı başlatan ve her ikisinde de yenilerek büyük acılar çeken ve sömürgelerini elinden kaçıran Almanya’nın işçileri ve sendikaları, 1949 yılında Alman Sendikalar Birliği’ni (DGB) kurduklarında, Avrupa’nın bütünleşmesinin gereğini savundular. Sömürgeleri en geç tasfiye olan İngiltere’nin işçi sınıfı ve sendikacılık hareketi ise, yüzyılların verdiği sömürgecilik gururuyla, ancak 1988 yılında İngiliz emperyalizminden umutlarını kesti ve tüm umutlarını Avrupa emperyalizminin başarılarına bağladı.

⁷ Gumbrell-McCormick, R., “Facing New Challenges: The International Confederation of Free Trade Unions (1972-1990s), **The International Confederation of Free Trade Unions**, Peter Lang, Bern, 2000, s.351.

1989 yılında Berlin Duvarı yıkıldı ve 1991 yılında Sovyet sistemi çöktü. 10 Şubat 1991 tarihinde kabul edilen, 7 Şubat 1992 tarihinde imzalanan ve 29 Ekim 1993 tarihinde yürürlüğe giren Maastricht Antlaşması ile, Avrupa'nın bütünleşmesinde önemli bir adım atıldı. Maastricht Antlaşması ile ortak bir dış politika ve savunma (güvenlik) politikasına doğru gidilmesi, tek bir Avrupa parasının hayata geçirilmesi ve ekonomik ve parasal birliğin oluşturulması, Avrupa Merkez Bankası'nın kurulması ve Avrupa vatandaşlığı kavramının geliştirilmesi kararlaştırıldı.

Avrupa Sendikalar Konfederasyonu da, artık dünyada her açıdan yeni bir süper güç olma iddiasıyla ortaya çıkan Avrupa Topluluğu'nun bu sürecine tam destek verdi. Oluşmakta olan Avrupa Birleşik Devletleri'nin hükümeti konumundaki Avrupa Komisyonu da bu işbirliğini tam olarak destekledi ve Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'nu yeni emperyalist politikaların oluşumuna katmaya başladı. 1870'lerden İkinci Dünya Savaşı'na kadarki dönemde İngiltere, Fransa, Almanya gibi emperyalist ülkelerde uygulanan devlet politikaları, 1991 yılından sonra aynı bilinçlilikle Avrupa ölçeğinde uygulanmaya başlandı. Bu gelişme, 2000 yılında yapılan çok önemli bir sempozyumda şu şekilde ifade edilmişti ⁸:

“1991 yılında, ETUC Sekreteryasına yeni ve daha profesyonel bir önderliğin yerleştirilmesiyle, değişime daha uygun bir yapılanma yaratıldı. Komisyon'un (oluşmakta olan Avrupa Birleşik Devletleri'nin icra organı, Y.K.) desteğiyle, Avrupa Birliği kurumlarına ayrıcalıklı bir biçimde erişebilme hakkıyla ve Maastricht Sosyal Anlaşması'na göre elde edilen yeni rolle, bu yeni 'ulusüstü' sekreteryaya, Avrupa Birliği sosyal politika topluluğu içinde 'kapı bekçisi' ⁹ ve 'yasama ortağı' olarak stratejik bir konum kazandı.”

Bu süreçte, ETUC'un faaliyetlerinin giderlerinin büyük bir bölümü Avrupa Birliği (Avrupa emperyalizmi) tarafından finanse edildi.

Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'nun 2001 yılı gelirleri 6,1 milyon Euro idi. Bu miktarın 5,3 milyon Euro'luk bölümü üyelik ödentileri, 731 bin Euro'luk bölümü de yapılan harcamalardan geri ödenenlerdi. Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'nun 2001 yılı harcamaları 6,1 milyon Euro tutuyordu. Bu miktarın 2,0 milyon Euro'luk bölümü ücretler ve yan ödemeler, 257 bin Euro'luk bölümü ulaştırma ve seyahat, 551 bin Euro'luk bölümü çalışanların sosyal sigorta primi işveren payı, 115 bin Euro'luk bölümü diğer personel giderleri ve 104 bin Euro'luk bölümü de emeklilik primleriydi. Diğer bir deyişle, harcamaların yarısı personele gidiyordu. Kira ve bağlantılı harcamalar 604 bin Euro, malzeme alımları 336 bin Euro, toplantı ve kongreler ise 1,6 milyon Euro tutmuştu.

Ancak Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'nun bütçe dışı kaynakları son derece önemliydi. 2001 yılında 5,3 milyon Euro'luk ödenti geliri olan Avrupa Sendikalar Konfederasyonu, aynı yıl Avrupa Komisyonu'ndan (Avrupa Birliği'nden, oluşmakta olan Avrupa Birleşik Devletleri'nden) 4,9 milyon Euro'luk bağış aldı. Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'nun Avrupa Komisyonu'ndan aldığı paranın yıllara göre dağılımı da şöyledir: 1993: 3,0 milyon Euro; 1994 4,2 milyon Euro; 1995: 3,5 milyon Euro; 1996: 6,3 milyon Euro; 1997: 3,6 milyon Euro; 1998: 2,9 milyon Euro; 1999: 3,4 milyon Euro; 2000: 2,3 milyon Euro; 2001: 4,9 milyon Euro.

(10) Sonuç

Emperyalist ülke hükümetlerinin ve işverenlerinin “sosyal ortağı” olan ve bu durumu açıkça ifade eden emperyalist ülke sendikaları, az gelişmiş ülkelerdeki sendikacılık hareketinin gelişimine önemli katkılarda bulunmamışlardır. Yapılan para yardımlarının amacı, bu

⁸ Visser, J., “The Europeanisation of the European Unions, the Paradox of European Trade Union Strengthening,” ACTA, **The Past and Future of International Trade Unionism, International Conference, Ghent (Belgium), May 19-2, 2000**, s.75.

⁹ Gatekeeper: Kapıcı

lkelerde geliŖen ve geliŖeceđi bilinen sendikacılık hareketlerini kontrol altına almaktır. "Uluslararası sendikal dayanıŖma" adı verilen uygulamalar, somutta, protesto ve dayanıŖma mesajlarının gönderilmesi ve bir miktar para yardımı ile sınırlıdır.

Emperyalist ülkelerin iŖçi sınıflarının çıkarı, emperyalist sömürünün ve IMF - Dünya Bankası politikalarının devamındadır. Türkiye gibi ülkelerin iŖçi sınıflarının çıkarı ise emperyalizme ve IMF – Dünya Bankası politikalarına cepheden karŖı çıkılmasını gerektirmektedir.

Bu koŖullarda, emperyalist ülkelerin iŖçi sınıfları ve sendikacılık hareketleri, ulusötesi sermayeye ve emperyalizme karŖı "küresel direniŖ" in içinde yoktur. Emperyalizme karŖı "küresel direniŖ" ancak azgeliŖmiŖ ülkelerde yaratılabilir. Çıkarlarını emperyalist ülkelerin sömürüsüyle btnleŖtirmiŖ emperyalist ülke iŖçi sınıflarının emperyalizme karŖı "küresel direniŖ" içinde olmasını beklemek, en iyi ifadeyle, hayalciliktir.

Ayrıca, azgeliŖmiŖ ülkelerin bağımsızlığını ve ulusal egemenliğini gündeme getirmeyen emperyalist ülke sendikalarının demokrasiden söz etmeleri ise ya saflıktır, ya da baŖkalarının saf zannedilmesidir. Anti-demokratik uygulamalar ve baskılar nedeniyle azgeliŖmiŖ ülke hükümetlerini cesur bir biçimde eleŖtiren bazı sendikal örgütler, bu anti-demokratik uygulamaları ve baskıları isteyen ulusötesi Ŗirketlere, emperyalist devletlerin politikalarına ve IMF – Dünya Bankası ve Dünya Ticaret rgt'ne cepheden karŖı çıkmamaktadır.

Emperyalist ülkelerin iŖçi sınıfları, bugünkü somut çıkarları gereği, emperyalist sermayedarların ve hükümetlerin "sosyal ortağı"dır; enternasyonalist değildir. Avrupa Birliği lkelerinin iŖçi sınıflarının btnleŖmesi de enternasyonalizm değildir. Avrupa Birliği, bir Avrupa BirleŖik Devletleri'ne dnŖmektedir. Avrupa Birliği lkeleri bir devlet içinde eridikçe, Avrupa Birliği lkeleri iŖileri de AB iŖi sınıfının unsurlarına dnŖmektedir. Emperyalizm kertilmeden ve emperyalist ülke iŖi sınıfları sermayedar sınıfın "sofra artıklarından" mahrum bırakılmadan ve mahrum kalmadan, emperyalist ülke iŖi sınıfları enternasyonalist olamaz.

Bu çerçevede bakıldığında, sendikacılık hareketimizin ABD, Avrupa ve Japonya sendikalarından öğrenecek fazla bir Ŗeyi yoktur. Bu ülkelerin sendikalarının karŖı karŖıya olduğu sorunlar ve talepleri ile, emperyalizmin sömürüsü ve baskısı altındaki ülkelerin sendikalarının karŖı karŖıya bulunduğu sorunlar ve talepleri birbirinden çok farklıdır. Bu koŖullarda, uygulanacak politikalar da farklı olacaktır. Nitekim, iŖ güvencesinin genellikle bulunmasına ve anti-demokratik baskılar yaŖanmamasına rağmen, emperyalist ülkelerin çoğunda sendikalaŖma oranları dŖmektedir. SendikalaŖma oranlarının dŖmesinde yeni üretim tekniklerinin, istihdamın sanayiden hizmetler sektörüne kaymasının, iŖgcnn yapısındaki deđiŖikliklerin etkisi vardır; ancak emperyalist sömürü, sendikalara gerek kalmadan ücretlerin artmasını sağlayabilirse, sendikalar önemini ve iŖlevini yitirecektir; böyle olmaktadır.

Tüm bu özelliklere bağlı olarak, uluslararası sendikal örgütler, iŖi sınıfı enternasyonalizminin savunucusu ve uygulayıcısı değildir. Bu rgtler, çok ye adına ödenti verebilen emperyalist ülke sendikalarının uluslararası düzeydeki çıkarlarının dengeleyicisi ve savunucusudur; uluslararası dayanıŖma bu çıkarların gerekli grdğu biçimde ve boyuttadır. Ancak, günümüz koŖullarında, uluslararası sendikal örgütlerde azgeliŖmiŖ ülke sendikalarının ağırlığını artırmak mümkün değildir.

Bu koŖullarda, Türkiye iŖi sınıfı ve sendikacılık hareketinin ana mttefikisi, emperyalist ülkelerin iŖi sınıfları ve sendikacılık hareketleri değil; Türkiye'deki anti-emperyalist ve ulusalcı glerdir. AzgeliŖmiŖ ülkelerin iŖi sınıfı ve sendikacılık hareketleri de, geliŖmesi umut edilen ikinci müttefiktir.

(B) AB EMPERYALİZMİ VE MEDA FONUNDAN ETUC ARACILIĞIYLA TÜRKİYE'DEKİ SENDİKAL ÖRGÜTLERE PARA YARDIMI

(1) Avrupa Birliği Yeni Bir Ulusüstü Devlettir.

Avrupa Birliği, bir uluslararası örgüt değil, yeni bir ulusüstü devlettir. Bu devletin (1) mallar, hizmetler, sermaye ve emeğin serbest dolaşımına dayalı bir gümrük birliği, (2) ortak dış politikası ve güvenlik politikası, (3) ortak ordusu, (4) ortak bütçesi, (5) ortak bayrağı, (6) ortak marşı, (7) ortak parası, (8) icra organı (hükümeti: Avrupa Komisyonu), (9) yasama organı (Avrupa Birliği Konseyi ve Avrupa Parlamentosu) ve (10) yargı organı (Adalet Divanı) vardır.

Bu ulusüstü devlet, hayati çıkarları tehlikeye girdiğinde şiddet kullanmaya hazır olduğunu açıkça ifade eden emperyalist bir güçtür. Avrupa Komisyonu tarafından 2001 yılında yayımlanan **Avrupa Birliği ve Dünya** kitabında şöyle denilmektedir¹⁰:

“Kısa bir zaman önceye kadar, Birlik’in dış faaliyetlerinde üç önemli unsur vardı: Ticaret politikası, kalkınma yardımı ve siyasal boyut. Bunlar Birlik’e diplomatik, ekonomik ve ticari arenalarda güvenilir bir dış politika için önemli araçlar sağlıyordu. Birlik şimdi, gerekmesi durumunda ve gerektiği zamanlarda başvurmak üzere, hayati çıkarlarının tehlikede olduğu yerlerde güç (zor) kullanma yeteneğiyle ve krizlere daha etkili bir biçimde tepki verebilme yeteneğiyle bu özelliklerini güçlendirmek istemektedir.”

1991 yılında Sovyetler Birliği'nin çöküşünün ardından dünya sahnesinde alternatif bir emperyalist güç odağı olarak çıkan Avrupa Birliği, Akdeniz çevresindeki 10 ülkeyi kendi hegemonyası altına almak amacıyla 1992 yılında Akdeniz Politikası'nı formüle etti ve bu politikayı 1995 yılında uygulamaya soktu.

(2) MEDA Fonu'ndan Para Almanın Önkoşulu, IMF – Dünya Bankası Programlarının Kabul Edilmesidir.

AB emperyalizmi, Akdeniz politikasını uygulayabilmede karşısına çıkacak engelleri aşabilmek amacıyla, çeşitli kişi ve kuruluşlara para verebilmesini sağlayacak bir fon oluşturdu. Bu fona, “MEDA Fonu” adı verildi. Diğer bir deyişle, MEDA Fonu, AB emperyalizminin, Akdeniz bölgesindeki hakimiyetini pekiştirmek için altyapı hazırlama ve rüşvet kasasıdır.

Avrupa Komisyonu'ndan Meda (Akdeniz) programı çerçevesinde hibe biçiminde yardım alabilmenin koşulları, “Avrupa-Akdeniz Ortaklığı Çerçevesinde Ekonomik ve Toplumsal Yapıların Reformuna Eşlik Edecek Mali ve Teknik Önlemler Konusundaki 23 Temmuz 1996 tarihli Konsey Tüzüğü”nde (EC.No.1488/96) gösterilmiş.

Bu Tüzük, Akdeniz'in, Avrupa Birliği için öncelikli bir bölge oluşturduğunu vurgulamakta ve Avrupa Birliği'nin Akdeniz bölgesindeki ülkelerle ilişkisine yeni bir boyut eklenmesinin stratejik öneminden söz etmektedir. Tüzükte, amacın, bölgede siyasi istikrar ve güvenliğin sağlanması olduğu belirtilmektedir. Diğer bir deyişle, Avrupa emperyalizmi, kendi etki alanını veya arka bahçesini istikrarlı bir biçime sokmaya çalışmaktadır. Söz konusu Tüzük'te, nihai amacın, Avrupa-Akdeniz serbest ticaret bölgesinin oluşturulması olduğu da açıklanmaktadır. Diğer bir deyişle, demokrasi ve insan haklarına ilişkin kaygılar, Avrupa emperyalizminin bölgedeki istikrar ve güvenlik arayışının ötesinde bir içeriğe ve anlama sahip değildir.

Söz konusu Tüzük'ün 2. maddesinin uygulanmasına ilişkin “amaçlar ve kurallar” belgesinde ise, **MEDA fonlarından yararlanmak isteyen bir ülkenin şunu yapması istenmektedir: “İlgili ülke, makro-ekonomik düzeydeki reformların etkinliği ve ölçüsü ile uyum içerisinde, Bretton Woods kurumları (yani, IMF ve Dünya Bankası, Y.K.) tarafından**

¹⁰ European Commission, **The European Union and the World**, Belçika, 2001, s.3-4.

onaylanmış bir reform programını gerçekleştirmeli veya bu kurumlarla uyum içinde benzer olan programları, onlar tarafından mali olarak desteklenmeleri şart olmasa da, uygulamalıdır.”

Avrupa emperyalizmi, Meda programı aracılığıyla, Akdeniz’de kendi yeni “yeni sömürgesini” yaratmaya çalışırken, sermayenin uluslararası mutabakatlarının da dışına çıkmamaktadır, IMF ve Dünya Bankası’na teslimiyeti öngörmektedir. Bunun unsurlarından biri de, özelleştirme. MEDA Fonu’ndan kaynak kullanan tüm kişi ve kuruluşlar, bu dayatmayı peşinen kabul etmektedir.

Ayrıca, bayrak çekmek, egemenliğin kabulüdür. MEDA Fonu’ndan finanse edilen her türlü toplantıda, mavi zemin üzerine 12 sarı yıldızlı AB bayrağının asılması, her türlü yayında bu bayrağın basılması zorunluluğu vardır. Bugün Türkiye’deki bir toplantıda ABD bayrağı asmak neyse, AB bayrağı asmak da odur.

(3) Sendika Eğitiminde Yabancı Devlet Parası: 1 Milyon Euro’luk MEDA Projesi

Avrupa Sendikalar Konfederasyonu ile Türkiye’deki 4 üyesi (TÜRK-İŞ, DİSK, HAK-İŞ ve KESK) 24-25 Mayıs 1999 günleri Ankara’da “Sendikalar ve Türkiye - Avrupa Birliği İlişkileri” konulu bir sempozyum düzenlediler. Sempozyumun ilk günü öğleden sonra yapılan “Entegrasyon Sürecinde Türkiye - Avrupa Birliği İlişkileri” konulu açık oturumda Yıldırım Koç ve Bülent Akarcalı tarafından Avrupa Birliği’ne yönelik bazı eleştiriler dile getirildi. Oturumda konuşmacı olan ETUC Genel Sekreteri Emilio Gabaglio bu konuda sert tepki gösterdi. Avrupa Birliği’nin devlet parasıyla 1 milyon Euro’luk bir projenin gündeme gelmesinde bu sempozyumdaki tartışmaların belirleyici etkisi oldu. Avrupa Komisyonu tarafından onaylanan 1 milyon Euro’luk projenin raporunun sonunda şu değerlendirme yer almaktaydı ¹¹:

“III-3- Değerlendirme Konferansı

“Bu konferansı adı, ‘Ankara II - Bütünleşme Konusunda Sendikal Örgütler Nerede Duruyor?’ olmalıdır.

“Bu konferans 2003 Şubat’ında, ETUC’un ve Türk sendikal örgütlerinin Türkiye’yi Avrupa Birliği’ne bağlama konusundaki iradesinin ilk temellerinin atıldığı birinci konferanstan yaklaşık üç yıl sonra gerçekleşecektir. 1999 Mayıs’ın toplanan bu başlangıç konferansı, Türk sendikal örgütlerinin zorluklarını ve farklı tutumlarını göstermişti; yapılan konuşmaların bazıları farklı anlamlar ve korku ve hatta düşmanlıkla doluydu.”

Türkiye - AB Sendikal Koordinasyon Komisyonu 2001 yılı Eylül ayında kuruldu ve 1 milyon Euro’luk Avrupa Birliği parasıyla gerçekleştirilecek eğitim seminerlerinin düzenlenmesinde görev aldı. Komisyon’da, Avrupa Sendikalar Konfederasyonu adına Annemarie David yer alıyordu. Koordinasyon görevini, Yücel Top üstlenmişti. HAK-İŞ adına Yusuf Engin, Osman Yıldız, Şahin Serim ve Aydın Ünal; DİSK adına Ali Şahin, Tamer Atış, Tonguç Çoban ve Serhat Salihoğlu; KESK adına da Hasan Hayır, İbrahim Kudiş, Hayri Kozanoğlu ve Ahmet Kaya Komisyon’da görev almıştı ¹². TÜRK-İŞ bu projeye katılmadı.

Emperyalist bir güç olan Avrupa Birliği’nin parasıyla, ve Avrupalı işverenleri ve Avrupa hükümetlerini haklı ve gerçekçi bir biçimde “sosyal ortak” olarak gören Avrupa Sendikalar Konfederasyonu aracılığıyla gerçekleştirilen “Sivil Toplum, Sendikal Diyalog ve Demokrasi” konulu eğitim seminerlerinin birinci adımı, 21-24 Ocak ve 28-31 Ocak 2002 tarihlerinde HAK-İŞ Genel Merkezi’nde gerçekleştirildi. Bu seminerlerin açılışında, Türkiye aleyhindeki çalışmalarını basına yansıyan elektronik posta haberleşmesinde kanıtlanan Avrupa Komisyonu Türkiye Temsilcisi Büyükelçi Karen Fogg da bir konuşma yaptı.

¹¹ European Trade Union Confederation (ETUC) and Turkish Member Organisations’ Framework Programme for the “Turkey MEDA for Civil Society - 5 - Trade Unions and Democracy” Programme.

¹² Türkiye-AB Sendikal Koordinasyon Komisyonu, **Başlarken**, 2001.

(4) MEDA Projesi'nden Ne Umuldu, Ne Bulundu?

Koordinasyon Komisyonu tarafından projenin başında yayınlanan **Başlarken** broşüründe, ETUC Genel Sekreteri'nin ve HAK-İŞ, DİSK ve KESK Genel Başkanlarının projeye ilişkin beklentileri yer alıyordu.

HAK-İŞ Genel Başkanı Salim Uslu, Koordinasyon Komisyonu'nun **Başlarken** broşüründe yer alan yazısında, "...**üyesi olduğumuz Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'nun (ASK) katkılarıyla gerçekleştireceğimiz proje, sosyal diyalog ve sendikal eğitim konusunda çeşitli açılardan önemli mesafeler katedilmesini sağlayacaktır... Proje, Türk sendikal hareketine Avrupa sendikal hareketi içinde önemli bir yer ve etkinlik kazandıracaktır,**" diye yazıyordu. Proje iki yıl uygulandı; Avrupa Birliği'nin 1 milyon Euro'luk devlet parası harlandı. Bu söylenenlerin hiçbiri olmadı.

DİSK Genel Başkanı Süleyman Çelebi, Koordinasyon Komisyonu'nun **Başlarken** broşüründeki yazısında, "**oluşturulan ortak komisyonun yürüteceği proje ülkemizdeki sendikal hareketin kadrolarının Avrupa Birliği'ndeki emekçilerin hak ve özgürlükleri, sosyal güvenlik başta olmak üzere sosyal politikalar ve hukuk alanlarında bilinçlendirilmesinde ciddi bir gelişme sağlayacaktır...; tüm bunlar sendikaların ve üyelerinin küreselleşmenin yaratmış olduğu bilgi kirlenmesine, haklarımıza yönelik tehditlerine karşı emekçilerin uluslararası planda mücadelesine katkı verecektir,**" diye yazıyordu. 2 yılda harcanan 1 milyon Euro'luk Avrupa Birliği devlet parası bunların hiçbirisini sağlamadı.

KESK Genel Başkanı Sami Evren, **Başlarken** broşüründe, "**iki yıl boyunca sürdüreceğimiz eğitimlerle bir yandan Avrupa kurumlarını objektif bir gözle, eleştirel bir yaklaşımla tanıyacağız, diğer yandan Avrupa sendikal hareketi ile daha derinlikli ve kapsamlı bir ilişki geliştireceğiz; Avrupa çapında 'emeğin evrensel dayanışmasının' olanaklarını güçlendireceğiz,**" diye yazıyordu. Avrupa Birliği'nin 2 milyon Euro'luk devlet parasıyla "emeğin evrensel dayanışması" sağlanmadı, sağlanamaz da. KESK, yabancı bir devletten sağlanan parayla düzenlenmiş eğitim seminerine katılma konusundaki tartışmaları önlemek amacıyla, üye kitlesine yanlış bilgi verdi. KESK'in Sesi Gazetesi'nin 2002 yılı Ocak ayında yayınlanan 50. Sayısında yer alan "ETUC ile Ortak Eğitim Projemiz Üzerine; Üyelerimiz Gibi Alçakgönüllü, Özgür ve Bağımsız" yazısında, "**projenin finansmanı ağırlıklı ETUC tarafından sağlanmaktadır**" denmektedir. Bu bilgi, tümüyle gerçekdışıdır. Projenin finansmanı ağırlıklı Avrupa Birliği, diğer bir deyişle, emperyalist bir güç olan yeni bir ulusüstü devlet tarafından karşılanmıştır.

(5) Emperyalistlerin Parası Sendikal Hareketi Böldü

Avrupa Birliği'nin parasıyla gerçekleştirilen eğitim projesi, TÜRK-İŞ ile ETUC arasındaki ilişkileri de bozdu.

ETUC Genel Sekreteri Emilio Gabaglio, TÜRK-İŞ Genel Başkanlığı'na yazdığı 2 Mart 1998 tarihli yazıda, Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne katılım süreci konusunda sendika temsilcilerinden bir komisyon kurulmasını önerdi. Bu yazıda, koordinatör ve sekreterinin giderlerinin Avrupa Sendikalar Konfederasyonu tarafından karşılanacağı belirtildi ¹³. Ancak konfederasyonlar arasındaki bazı sorunlara bağlı olarak bu komisyon kurulamadı.

¹³ Emilio Gabaglio'nun 2.3.1998 tarihli mektubu, s.2.

Avrupa Sendikalar Konfederasyonu, Türkiye'deki üye sendikalardan tam bir gizlilik içinde bir proje hazırlayarak Avrupa Komisyonu'na sundu. Türkiye'deki sendikalar bu projenin içeriğinden ancak proje onaylandıktan sonra haberdar oldular ¹⁴.

ETUC, Türkiye'deki üyesi konfederasyonların temsilcilerini 13 Eylül 2001 günü Türkiye'de değil de, Budapeşte'de toplantıya çağırdı. TÜRK-İŞ, projenin hazırlık sürecinde kendisine bilgi verilmediği, projenin ayrıntıları hala bildirilmediği ve Türkiye'deki sendikaların ortak kararlarına uyulmadığı gerekçeleriyle bu toplantıya katılmayacağını bildirdi ¹⁵.

DİSK, HAK-İŞ ve KESK'in, Avrupa Birliği'nin devlet parasını, Avrupa işverenlerinin ve hükümetlerinin "sosyal ortağı" olduğunu açıkça beyan eden Avrupa Sendikalar Konfederasyonu aracılığıyla kullanmayı kabul etmesi, Türkiye'de tartışılmaya başlandı. Aralarında bu yazının yazarının da bulunduğu bazı kişiler, bu davranışı eleştirmeye başladılar.

(6) HAK-İŞ, DİSK ve KESK Genel Başkanları, Avrupa Birliği'ne Karşı Olduğu İddiasıyla TÜRK-İŞ'i ETUC'a İhbar ve Şikayet Etiler.

Bu gelişmelerden rahatsız olan konfederasyonlar, 4 Aralık 2001 günü yazdıkları ortak şikayet yazısında, TÜRK-İŞ'in ETUC ve Avrupa Birliği konusundaki tavrını, ETUC Genel Sekreteri Emilio Gabaglio'ya ihbar ettiler. HAK-İŞ Genel Başkanı Salim Uslu, DİSK Genel Başkanı Süleyman Çelebi ve KESK Genel Başkanı Sami Evren'in imzalarıyla gönderilen "TÜRK-İŞ'in, Eğitim Projesi, ETUC ve Avrupa Birliği Karşıtı Kampanyası" başlıklı yazıda, şöyle deniliyordu ¹⁶.

"TÜRK-İŞ, ETUC toplantılarının bazılarının tutanaklarındaki bilgileri ve belgeleri çarpıtarak, ETUC'un Türkiye'nin genel çıkarlarının aleyhinde çalışan bir örgüt olduğunu göstermeye çalışmaktadır. Bu nedenle de ETUC ve Avrupa Birliği karşısında illegal bir hava yaratmak için çaba harcamaktadır."

TÜRK-İŞ'le ilişkiler, ETUC Yönetim Kurulu'nun 14 Aralık 2001 günlü Yönetim Kurulu toplantısında ele alındı. Konunun gündeme alınacağı için ETUC Genel Sekreterliği tarafından TÜRK-İŞ'e bildirilmediği için TÜRK-İŞ temsilcilerinin katılmadığı toplantıda, HAK-İŞ, DİSK ve KESK'in TÜRK-İŞ'i şikayet mektubu ele alındı. DİSK Genel Başkanı Süleyman Çelebi yaptığı konuşmada, TÜRK-İŞ'in tavrını eleştirdi ve TÜRK-İŞ'e karşı sert bir tavır alınmasını istedi. KESK Genel Başkanı Sami Evren yaptığı konuşmada, TÜRK-İŞ'in ETUC'a ilişkin tavrının kabuledilemez olduğunu söyledi ¹⁷.

ETUC Yürütme Kurulu'nda yapılan görüşmelerde, TÜRK-İŞ'in Avrupa Birliği'nin Türkiye'den talepleri konusunda 11 Aralık 2001 günü Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer'e sunduğu rapor da gündeme geldi. Yürütme Kurulu, konunun TÜRK-İŞ'le görüşülmesine karar verdi ¹⁸.

11-12 Mart 2002 günleri ETUC Yönetim Kurulu toplandı. Gündemin 5. maddesi olarak, ETUC'un TÜRK-İŞ'le olan ilişkileri ayrıntılı bir biçimde ele alındı. Görüşmeler sırasında KESK Genel Başkanı Sami Evren, "düşünce özgürlüğü birşeydir; Avrupa emperyalizmini savunmak için para almakla suçlanmak tümüyle farklıdır. Eğer bu suçlamalar durdurulmazsa KESK çok

¹⁴ Emilio Gabaglio'nun 19.7.2001 tarihli mektubu. Mektubun ekinde 1 milyon Euro'luk MEDA projesine ilişkin İngilizce ve Türkçe rapor yer alıyordu.

¹⁵ Proje koordinatörü Annemaria David'in Yıldırım Koç'a 30.7.2001 tarihli yazısı ve Yıldırım Koç'un Annemaria David'e 31.8.2001 tarihli yazısı.

¹⁶ Kötü bir İngilizceyle yazılmış olan ihbar-şikayet mektubunun aslının fotokopisi, ETUC Yönetim Kurulu'nun 13 Şubat 2002 günlü toplantısında dağıtıldı.

¹⁷ ETUC, **Minutes of the Executive Committee of 14.12.2001**, ETUC Executive Committee, 11-12 March 2002, Agenda Item 3, s.6.

¹⁸ Steering Committee (11 March 2002), Agenda Item 2, **Minutes of the Steering Committee of 13.2.2002**, s.4-5.

zor bir duruma sokulmuş olacaktır,” dedi. DİSK Genel Başkanı Süleyman Çelebi, “Aleyhimize yapılan suçlamaların Türkiye’de çok ciddi sonuçları vardır ve bunların ETUC üyesi bir örgütten gelmesi kabul edilemez,” dedi. HAK-İŞ Genel Başkanı ise Y.Koç’un ETUC Yönetim Kurulu yedek üyeliğinin sona erdirilmesini talep etti.

Avrupa Sendikalar Konfederasyonu, TÜRK-İŞ’e karşı herhangi bir yaptırım uygulamadı.

HAK-İŞ, DİSK ve KESK’in Avrupa Sendikalar Konfederasyonu aracılığıyla sağlanan Avrupa Birliği parasıyla yaptıkları eğitimler 2003 yılı sonlarında sona erdi. HAK-İŞ, DİSK ve KESK’in yönetici kadroları ve üyeleri, yabancı bir devletten Avrupa Sendikalar Konfederasyonu aracılığıyla alınan ve kendi temsilcilerinin bulunduğu Türkiye - AB Sendikal Koordinasyon Komitesi tarafından harcanan 1 milyon Euro’nun hangi amaçla verildiğini ve bundan kimin ne yarar sağladığını mutlaka değerlendirmişlerdir. Atılan taş ürkütülen kurbağaya değmiş midir? Eğitim seminerlerinden sağlanan yarar, yabancı bir devletten para almış olma gibi bir duruma düşmeye değer kadar büyük müdür?

(7) Bir Örnek Olay: Kıbrıs Davası Konusunda Farklı Tavrılar

Avrupa Birliği’nin 1 milyon Euro’luk devlet parasının Avrupa Sendikalar Konfederasyonu aracılığıyla kullanılmasının DİSK, HAK-İŞ ve KESK’in politikaları üzerinde ne tür bir etkisi olmuştur?

Bunu ölçebilmek olanaklı değildir. Ancak, 2003 yılının ilk aylarında ortaya çıkan ve ülkemizde basına yansımaya sahip bir olay, bu konuda yapılacak değerlendirmelerde yararlı olabilir.

DİSK’in internet sitesinde yer alan bir açıklama son derece önemlidir¹⁹. “Yunanistan - Türkiye - Kıbrıs Sendikaları Konferansı” başlıklı yazıdan öğrenildiğine göre, Türkiye’den DİSK, HAK-İŞ ve KESK, Yunanistan’dan GSEE ve ADEDY, Kıbrıs’tan ise TÜRK-SEN, DEV-İŞ ve KTAMS ile SEK, PEO ve PASYDY temsilcileri 5-6 Şubat 2003 günleri Atina’da toplandılar ve Annan Planı’nı görüştüler ve bir ortak açıklama yaptılar.

Türkiye’nin tezinin “**iki egemen eşit devletin kuracağı yeni bir oluşum**” olduğu bir dönemde, Konfederasyonların bu ortak açıklamasında, ABD ve AB emperyalistleri tarafından hazırlatılan Annan Planı savunuldu. Açıklamada şöyle deniliyordu:

“Sendikalarımız, Kıbrıs sorununa, BM’nin Kıbrıs konulu kararları ve Üst Düzey Anlaşmalarında öngörülen iki toplumlu, iki bölgesel federal bir çözüm bulunmasının acil bir gereklilik oluşturduğu yolundaki düşüncesini tekrarlamakta.”

Konfederasyonların bu ortak açıklamasında ayrıca, tam bir hareket serbestliği talep ediliyordu:

“Soruna bulunacak çözüm çerçevesinde, gelecekte kurulacak federal bir devlette;

- **Tek bir işçi-işveren ilişkileri ile tek bir sosyal güvenlik sistemi, tek bir işgücü piyasası ve tek bir maaş ve ücret düzeyinin sağlanmasını;**
- **Dolaşım özgürlüğü ile Kıbrıs’ın her bir noktasında işveren seçme özgürlüğünün güvence altına alınmasını... talep etmektedirler.”**

Konfederasyonların ortak açıklamasında Annan Planı da şu şekilde destekleniyordu:

Sendikalar, “BM Genel Sekreteri’nin Kıbrıs çözüm planı kadar, AB Kopenhag zirvesinde alınan kararın Kıbrıs konusuna değerlendirilmesi gereken yeni bir boyut getirdiğini saptamaktadırlar. BM Genel Sekreteri’nin planının, tüm Kıbrıslıların gerçek çıkarlarına uygun şekilde, adil ve kalıcı bir çözüme yönelik yapıcı müzakerelerin temelini oluşturması gerektiğini ve BM Genel Sekreteri’nin belirlediği süreler içerisinde tamamlanması için müzakerelere tarafların iyi niyet anlayışı ile katılmalarının önemini vurgulamaktadırlar.”

¹⁹ www.disk.org.tr

Türkiye'deki bazı konfederasyonların, 1974 yılında faşist bir darbeye karşı uluslararası hukuk çerçevesinde gerçekleştirilen bir müdahaleyi gözardı ederek ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde seçimle işbaşına gelmiş bir Cumhurbaşkanı'nın ve Meclis'in iradesini hiçe sayarak, böyle bir tavrı benimsemelerinde, işverenlerin ve hükümetlerin sosyal ortağı olduğunu açıkça ifade eden Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'nun ve MEDA fonlarının etkisi olabilir mi? Bu tavrıyla, emperyalist ülkelerin sendikalarıyla ittifakın bedeli mi ödenmektedir?

(8) Sonuç

Avrupa Birliği ve Avrupa işverenlerini ve hükümetlerini haklı olarak "ortağı" gören Avrupa Sendikalar Konfederasyonu, özelleştirmeyi savunmaktadır ve IMF ve Dünya Bankası politikalarını benimsemektedir.

1995 yılında, katılan işçi sayısı bakımından Türkiye tarihinin en büyük grevleri gerçekleştirildiğinde, ETUC yalnızca basın danışmanını Türkiye'ye göndermiş, bunun ötesinde bir uluslararası dayanışma sergilememiştir.

ETUC'un Türkiye'deki sendikacılık hareketine katkısı, basın açıklamalarının ve Avrupa Birliği'nden alınan paraya aracılık etmenin ötesine geçmemiştir.

ETUC, azınlıklar, Kürt kökenli vatandaşlarımız ve Kıbrıs gibi konularda, Avrupa Birliği'nin Sevr'ci mantığını benimsemekte ve bu mantığı kararlarına yansıtmaktadır. Avrupa Sendikalar Konfederasyonu ile "iyi ilişkiler"ın bedeli, bu kararların benimsenmesidir. "İyi ilişkiler"ın getireceği yarar ise, basın açıklamaları ve AB emperyalistlerinin parasına aracılık edilmesidir.

Avrupa Birliği ise, Türkiye'ye yönelik emellerinin gerçekleştirilmesinde, 1920 yılında İstanbul'daki İngiliz işgal kuvvetleri komutanı Harington gibi hareket etmektedir.

Türkiye'de bugünkü sendikaların, 1919-1922 dönemi İstanbul sendikalarının hatasını tekrarlamaları, ülkemiz için de, sendikalar için de son derece olumsuz sonuçlar doğuracaktır. Bu hata tekrarlanmamalıdır.

İş, ekmek ve hak kavgaları ile vatan savunması mücadelesi özdeş olan işçilerin ve memurların demokratik kitle örgütleri, Avrupa emperyalizminin parasını alıp, onun bayrağını çekmemelidir.